

El col·lectiu mèdic davant els reptes de futur

Xavier AVELLANET i VILADOMAT

Bon dia a tothom,

Voldria agrair en nom del Col·legi de Metges i en el meu propi aquesta oportunitat de fer-vos participar de les inquietuds i les expectatives del col·lectiu mèdic davant els canvis que s'albiran per al futur pròxim. Tot i que no formo part pròpiament de la Junta del Col·legi de Metges d'Andorra, en sóc el representant al Consell de Col·legis Professionals i, com se sol dir, aprofitant l'avinentsa us faré també cinc cèntims de la meva experiència personal amb el ja cèlebre procés d'obertura econòmica, en qualitat de soci de la Clínica del Dr. Hanneken, que tots deuen conèixer gràcies als mitjans de comunicació del Principat.

En el context de crisi actual, que ens ha abocat a una transició sobtada d'una economia marcadament proteccionista a una obertura de la qual encara desconeixem l'abast, els professionals mèdics del Principat es troben davant d'un repte inèdit.

Inèdit pel pas d'una activitat que fins ara ha estat sempre de caràcter purament públic, amb un sector privat pràcticament inexistent, a noves formes d'exercici. En primer lloc, amb la probable aparició d'un mercat intern per a l'activitat privada i, en segon lloc, i més important, amb la promoció i el possible desenvolupament, en el marc del procés d'obertura econòmica, del sector del turisme sanitari.

Fins al moment actual, l'activitat dels metges a Andorra ha estat limitada exclusivament a l'àmbit públic per tres motius principals:

- El primer és que el sistema sanitari públic cobria fins ara, de manera eficient, econòmicament suportable (no pas sostenible) i amb uns estàndards de qualitat perfectament homologables als països més avançats, les necessitats de la població.

- En segon lloc, la mida pel país, de la seva població i en conseqüència de la seva economia (no deixem de ser comparables a una ciutat petita de seixanta o setanta mil habitants), juntament amb la proximitat d'un pol d'excel·lència sanitària a escala europea, per no dir mundial, com el que representa Barcelona, fan que el mercat de serveis sanitaris privats a escala local no presenti expectatives de negoci gaire considerables.

- I finalment, encara que no el menys important, la legislació sobre professions liberals vigent al Principat, que dificulta enormement, per no dir que fa gairebé impossible, crear estructures sanitàries que vagin més enllà de les consultes unipersonals o, com a màxim, de petites agrupacions de pocs professionals.

Com a conseqüència de totes aquestes consideracions prèvies, m'atreviria a dir que els sentiments que predominen entre el col·lectiu mèdic nacional són la incertesa acompanyada d'una certa desconfiança. Això malgrat la consciència generalitzada que el canvi de paradigma econòmic és inevitable i de l'opinió favorable que mereix per part de la majoria dels professionals. Incertesa tenyida de desconfiança, i voldria recalcar la paraula desconfiança, doncs, bàsicament perquè les regles del joc vigents fins ara canvien, i les noves continuen sense definir-se.

Pel cantó de la sanitat pública –recordem que encara ara gairebé és l'única font d'ingressos dels metges andorrans–, ens trobem amb una reforma sanitària que tot just té forma d'esborrany. En desconeixem els objectius concrets, més enllà de les habituals declaracions d'intencions que sempre inclouen conceptes com «garantir la igualtat», «optimitzar», «mantenir la qualitat» o l'inevitable «sostenibilitat». I, sobretot, i principal font de preocupació, n'ignorem totalment els aspectes pràctics, el com i el quan, i, en conseqüència, com afectarà a la població en general i a la nostra pràctica professional en particular.

Per la banda del canvi de model econòmic que ha de venir, he començat dient que la crisi ens ha obligat a instaurar una obertura a la inversió forana, l'objectiu de la qual hauria de ser transformar el Principat en un centre de serveis d'alt valor afegit. Als qui ja tenim una certa edat, i som del país, aquesta expressió ens és molt familiar. És la mateixa que emprava aquell mític pla estratègic encomanat als anys vuitanta i que ja ens recomanava emprendre aquesta via. N'hem de concloure, doncs, que portem uns quants anys de retard i que ara ens vénen les presses. Tots, en general, hauríem d'assumir la nostra part de culpa per aquest immobilisme, però especialment aquells que han assumit la tasca de dirigir i governar el país aquestes darreres dues dècades llargues i que inclouen gairebé tots els colors i matisos de l'espectre polític.

És ben sabut que la precipitació és una bona via cap a la imperfecció. En conseqüència, no ens ha d'estranyar que l'adaptació del marc legal s'estigui fent de manera incompleta i fragmentada. Això genera inevitablement inseguretat i desconfiança als possibles inversors estrangers, d'una banda, i de l'altra dificulta el procés d'adaptació als professionals ja instal·lats al Principat. I finalment, si em permeteu un punt d'excés en la comparació, de vegades tenim la sensació de viure en una mena de despotisme il·lustrat. Ho dic per la falta de diàleg crònic i la persistència en la manera andorrana de legislar, d'esquena massa sovint als sectors professionals, econòmics o socials implicats en l'objectiu de la llei que sigui. Tenim sovint la impressió que, per redactar qualsevol normativa, es recorre a professionals forans, que adapten les seves particulars normes sense massa consciència de la realitat andorrana. Tot això, sempre, en nom d'un concepte aparentment superior com és el del «progrés» o el «bé del país». I fa la sensació que aquest país del qual es parla és una espècie d'entitat etèria i no pas, com hauria de ser, el conjunt de persones que hi vivim i mirem de treballar-hi.

No us voldria cansar gaire més. Però voldria acabar referint-vos de la manera més breu possible un cas particular, d'actualitat, com és el de la Clínica del Dr. Hanneken, que espero que us ajudi a esvaïr l'ombra del pessimisme o de la desconfiança, que no és la meva intenció predicar.

Aquest projecte és un exemple paradigmàtic del que es pretén amb l'obertura a la inversió estrangera i del que de manera general s'accepta que és el que Andorra necessita actualment. Es tracta d'una iniciativa en el camp del turisme sanitari, concretament en l'àmbit de la cirurgia refractiva i estètica oftalmològica. Es disposa de la tecnologia més avançada, per part d'un cirurgià de prestigi, que pretén atreure visitants d'alt poder adquisitiu i que, simultàniament, dóna la imatge desitjada del que volem que sigui la marca Andorra.

Al meu entendre, la manera de conduir el projecte per part del Dr. Hanneken ha estat gairebé exemplar. En un primer moment es va posar en contacte amb els oftalmòlegs del país per explicar-nos el projecte i oferir-nos qualsevol mena de col·laboració, des de l'àmbit científic fins al financer, recalcant sempre que no significava en cap moment una competència ni una interferència amb el tipus d'activitat que fem habitualment ni amb el col·lectiu de pacients que utilitza els nostres serveis. Bàsicament, es tracta d'un sector d'activitat que no existeix a Andorra i que busca atreure un client que ara mateix no ens visita. És en aquest moment que jo mateix vaig adherir-me a la iniciativa, per confiança en el projecte, però també per les possibilitats de progressió científica i professional que representa. Més endavant es va fer una reunió a la qual van assistir representants del Govern, el Ministeri de Sanitat, el Col·legi Oficial de Metges, el SAAS i els oftalmòlegs que exerceixen a Andorra, en què s'explicà l'abast de la iniciativa. I, finalment s'assolí l'entrada d'un grup d'inversors nacionals amb l'objectiu de donar-li un vesant més lligat al país de la clínica. En resum, l'ideal que es buscava: un projecte forà, amb participació andorrana, amb la col·laboració de professionals del país i que busca atreure el turisme que necessitem.

He de dir que no tot han estat flors i violes, però. Malgrat l'interès i el suport de les autoritats, hem anat topant amb les llacunes legals, de les mancances de les quals us he parlat abans, i les inevitables traves burocràtiques. De manera que el projecte està aturat des de fa uns mesos, per la manca d'una normativa andorrana que reguli les especificitats que ha de reunir un quiròfan, tot i que els plànols de les instal·lacions els ha executat una firma líder en el sector i compleixen la normativa alemanya en aquest sentit. D'aquesta manera se'n dificulta la continuïtat i se sembren dubtes en els possibles futurs promotors d'altres inversions.

En conclusió, però, vull ser optimista, llançar un missatge de confiança en la societat andorrana i, sobretot, reclamar als nostres dirigents la capacitat de diàleg que faci que aquest repte sigui compartit per tota la societat. És, al meu entendre, l'única via per superar la situació actual. De manera que, un cop més en la nostra història, l'aportació dels forans signifiqui un benefici per a tota la col·lectivitat. Cal que l'obertura econòmica signifiqui la diversificació a nous sectors de negoci i evitar el perill que es converteixi en una simple substitució de la titularitat dels ja existents. Moltes gràcies, doncs, per la vostra paciència i amable atenció.

Xavier AVELLANET i VILADOMAT,
metge oftalmòleg i soci del Centre Hanneken d'oftalmologia